

Handläggare: Cecilia Rivard
Telefon: 08-508 18 048

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2013-06-13

Färdplan för ett fossilbränslefritt Stockholm 2050

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av förslaget till Färdplan för ett fossilbränslefritt Stockholm 2050.

Steinunn Á Håkansson
stadsdelsdirektör

Thomas Kultti
avdelningschef

Sammanfattning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden fick i stadens budget för 2012 i uppdrag att ta fram en färdplan som visar hur staden kan bli fossilbränslefri 2050. Förslaget beskriver hur situationen är i Stockholm idag och vilka åtgärder som behövs för att nå målet till 2050. Slutsatsen är att det är möjligt att ingen energi med fossilt ursprung används i Stockholm 2050 med några få undantag.

Färdplanen kräver stora insatser av staden och övriga aktörer vad gäller beslut som stödjer målet. Ekonomiska medel måste avsättas för att uppnå målet. Förslaget överensstämmer med stadens övriga styrdokument som miljöprogrammet och framkomlighetsstrategin. Förvaltningen har inga invändningar mot förslaget.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsmiljö.

Bakgrund

Kommunfullmäktige fastslog i stadens budget för 2009 att Stockholm ska vara en fossilbränslefri stad 2050. Staden ska fortsätta att minska utsläppen av växthusgaser i samma takt som skett mellan åren 1990 och 2005. Med stadens nuvarande beräkningsmetod och om en linjär minskning av växthusgaserna fortsätter skulle Stockholm kunna vara fossilbränslefri kring 2045 eller senast 2050.

I budgeten för 2012 fick miljö- och hälsoskyddsnämnden i uppdrag att ta fram en färdplan som visar hur staden kan bli fossilbränslefri till 2050.

Parallellt med miljöförvaltningens arbete har Naturvårdsverket samordnat arbetet med att ta fram en nationell färdplan för 2050, i enlighet med EU:s färdplan för 2050 som tas fram för att visa hur FN:s klimatmål till 2050 ska uppnås.

Kommunstyrelsen har remitterat förslaget till Färsta stadsdelsnämnd för yttrande senast den 21 juni.

Remissen i sammanfattning

Utsläppen av växthusgaser inom Stockholms stads geografiska område var 3,2 miljoner ton år 2010. Det är svårt att eliminera användandet av fossila bränslen helt och hållet. Avfallsförbränning av fossil plast, flygbränsle och bränsle till sjöfarten kommer troligtvis att kvarstå år 2050. Dessa kvarvarande fossila bränslen kommer då att uppgå till cirka 100 000 ton CO₂.

Även produktion och förbränning av biobränslen ger upphov till utsläpp av växthusgaser. Totalt beräknas växthusgasutsläppen uppgå till 450 000 ton CO₂ 2050. Det innebär att utsläppen minskar från 3,8 ton per person och år vid färdplanens basår 2010 till 0,4 ton per person och år om inga fossila bränslen längre används 2050.

Färdplanen bör följas upp och revideras vart tionde år med början 2020, då EU-kommissionens och Sveriges klimatmål 20/20/20 ska vara uppnått. För att lyckas nå målet fordras dock ett mycket målmedvetet arbete och att beslut som stödjer målet tas i god tid av staden, staten och enskilda aktörer. Dessutom måste ekonomiska medel avsättas och styrmekanismer inrättas och samordnas mellan relevanta aktörer.

Stockholms befolkning väntas uppgå till 1,2 miljoner år 2050 vilket är 40 procent fler än idag. Femtusent nya bostäder planeras per år vilket blir 190 000 fram till 2050. Resandet och behovet av varutransporter kommer grovt räknat också öka med 40 procent. Många fler kommer att behöva bo, arbeta och resa på samma yta som idag.

Färdplan 2050

Färdplanen visar hur energianvändningen inom Stockholms geografiska utbredning ska kunna bli fossilbränslefri till 2050. Analysen är uppdelad på följande områden:

- Energi till värme, komfortkyla och varmvatten
- Energianvändning av värme och varmvatten i byggnader
- Övrig el och gasanvändning
- Transporter
- Flyg, sjöfart och arbetsmaskiner

Energi till värme, komfortkyla och varmvatten. Förutsättningar för fossilbränslefri värmeförsörjning är att kraftvärmeverket i Värtan, som idag använder kol som bränsle, konverteras helt till biobränslen eller avvecklas. Oljeeldade värmepannor eldas med bioolja eller ersätts med annan uppvärmning. Reservkraftverk drivs med bioolja eller liknande. Naturgasen som används i stadsnätet byts ut mot biogas vilket kräver en betydande utbyggnad av biogasproduktionen. Den största risken är att efterfrågan på biobränslen blir större än tillgången.

Energianvändning av värme och varmvatten i byggnader. I markanvisningar för ny bebyggelse ställer staden höga krav på energianvändningen. Även i den befintliga bebyggelsen finns stora möjligheter att minska energianvändningen även om det finns begränsningar i kulturhistoriskt värdefulla byggnader.

Övrig el och gasanvändning. Förutsättningarna för en fossilbränslefri gas är att naturgasen ersätts med biogas.

Transporter. Förutsättningar för fossilbränslefria resor är en kraftig utbyggnad av kollektivtrafiken som näst intill fördubblar kapaciteten jämfört med idag. EU-förordningarna om utsläppsnormer för nya fordon är tillsammans med priset på fossila bränslen de stora drivkrafterna för energieffektivisering av fordon. I färdplanen förutsätts att försäljning av fossila drivmedel har upphört efter 2050.

Flyg, sjöfart och arbetsmaskiner. I färdplanens scenario är Bromma flygplats kvar i drift 2050. En fjärdedel av allt flygbränsle förutsätts vara fossilt. Sjöfarten

kommer till viss del att ha gått över till biooljor och biogas men fossila bränslen kvarstår. Utsläppen från arbetsmaskiner förutsätts vara helt fossilbränslefria 2050.

För att uppvärmningen inte ska bli större än två grader behöver de samlade utsläppen i världen börja minska år 2020 enligt FN:s klimatpanel. FN konstaterar att gapet mellan alla länders löften om hur mycket utsläppen behöver minskas aldrig tidigare har varit så stort.

Det är viktigt att vara medveten om vad staden direkt kan påverka med egen rådighet och när staden är en av flera aktörer som kan använda sitt inflytande för att åstadkomma förändringar. Staden kan vara en aktiv föregångare, initiativtagare, upphandlare och utbildare. Staden kan också samverka och samordna med andra aktörer.

Tidsplan

En grov tidsplan för en fossilbränslefri stad har sammanställts. Eftersom klimatförändringarna beror på de samlade utsläppen av växthusgaser i atmosfären rekommenderas i Stockholms färdplan att beslut och genomförande sker så tidigt som möjligt. Det gäller särskilt för de åtgärder som beräknas ta lång tid att genomföra, som exempelvis spårbunden kollektivtrafik. Det är viktigt att åtgärder som man behöver arbeta med kontinuerligt har en hög ambitionsnivå redan från början. Det gäller exempelvis fossilbränslefri fjärrvärme, energieffektiviseringar i byggnader och förbättrad kollektivtrafik.

Några kostnadsanalyser har inte gjorts i färdplanen. De får göras vartefter åtgärder konkretiseras i detaljerade planer.

Om Stockholms stad vill redovisa nollutsläpp 2050 kan klimatkompensation bli aktuellt. En av många förutsättningar är att Stockholms stad bevakar utvecklingen av möjligheterna för kommuner att göra detta. Klimatkompensation kan stå i strid med kommunallagen eftersom åtgärderna är utanför kommunens gränser och inte kommer kommuninvånarna direkt tillgodo.

Slutsatsen är att det är möjligt att uppfylla målet om att ingen energi av fossilt ursprung används i Stockholm 2050, med undantag för avfallsförbränning av fossila plaster, flygbränsle och bränsle till sjöfart.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Staden har flera strategidokument som är sammankopplade med varandra. Översiktsplanen *Promenadstaden*, Miljöprogram för Stockholm 2012-2015 och Framkomlighetsstrategin för att nämna några. Nämnden har utifrån miljöprogram-

met beslutat om en miljöhandlingsplan som förvaltningen arbetar efter för att skapa en mer resurseffektiv verksamhet.

Färdplan för ett fossilbränslefritt Stockholm 2050 är ytterligare ett dokument som kan sammankopplas med ovanstående strategier. Förslaget är ambitiöst och visar tydligt på nödvändigheten av att alla parter samverkar för att målet ska nås. Staten, staden och alla andra aktörer är lika viktiga.

De flesta åtgärder som beskrivs i färdplanen för att nå målet om ett fossilbränslefritt Stockholm 2050 är utanför nämndens rådighet. Dock kan vi föregå med goda exempel i det lilla formatet som exempelvis att endast leasa fordon som går på förnyelsebara drivmedel. En strikt tillämpning av resepolitik med mer kollektivt resande alternativt gång eller cykel är ett annat sätt i rätt riktning.

Staden som helhet kan minska klimatpåverkan och driva en mer energieffektiv verksamhet. Det är svårt att ha synpunkter på vilka de mest effektiva åtgärderna är i ett så långt perspektiv som fram till 2050. Utbyggnaden av kollektivtrafiken och anläggandet av bra cykelstråk är viktiga faktorer för att minska biltrafiken i staden. Förslaget överensstämmer med stadens övriga styrdokument som miljöprogrammet och framkomlighetsstrategin. Förvaltningen har inga invändningar mot förslaget.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bilaga

Miljö- och hälsoskyddsnämndens förslag till Färdplan för ett fossilbränslefritt Stockholm 2050